

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 kwietnia 1998 r.

w sprawie określenia rodzajów oraz szczegółowych warunków i sposobów użycia przez Inspekcję Celną środków przymusu bezpośredniego, a także trybu wyposażania funkcjonariuszy Inspekcji Celnej w te środki.

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. o Inspekcji Celnej (Dz. U. Nr 71, poz. 449) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Środki przymusu bezpośredniego, zwane dalej „środkami przymusu”, powinny być stosowane przez funkcjonariuszy Inspekcji Celnej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, w taki sposób, aby osiągnięcie podporządkowania się poleceniom wydanym na podstawie prawa albo skuteczne odparcie bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza powodowało możliwie najmniejszą dolegliwość.

2. Można stosować jednocześnie więcej niż jeden środek przymusu, o których mowa w § 4 ust. 1, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom albo do skutecznego odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza.

3. Odstępuje się od stosowania środków przymusu, gdy osoba, wobec której użyto tych środków, podporządkowała się wydanym poleceniom.

§ 2. 1. Jeżeli następstwem zastosowania środka przymusu jest śmierć, zranienie lub innego rodzaju zagrożenie dla życia lub zdrowia człowieka albo szkoda w mieniu, funkcjonariusz jest obowiązany do:

- 1) udzielenia poszkodowanemu pierwszej pomocy, a następnie, w razie potrzeby, do zapewnienia pomocy lekarskiej,
- 2) zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia i niedopuszczenia osób postronnych na to miejsce,
- 3) ustalenia świadków zdarzenia, jeżeli jest to możliwe w istniejących okolicznościach,
- 4) niezwłocznego powiadomienia dyżurnego najbliższej jednostki Policji oraz dyżurnego Generalnego Inspektoratu Celnego.

2. Pomoc lekarską zapewnia się zawsze kobiecie ciężarnej, wobec której użyto środka przymusu.

§ 3. 1. O każdym przypadku użycia środka przymusu funkcjonariusz jest obowiązany niezwłocznie powiadomić właściwy organ Inspekcji Celnej, w formie pisemnej notatki służbowej, za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego.

2. Notatka, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać w szczególności:

- 1) wskazanie stanowiska służbowego oraz imienia i nazwiska funkcjonariusza,
- 2) określenie czasu i miejsca użycia środka przymusu,
- 3) opis sytuacji poprzedzającej użycie środka przymusu i sposobu postępowania funkcjonariusza przy użyciu środka przymusu,
- 4) dane identyfikacyjne osoby, wobec której użyto środka przymusu, oraz określenie skutków użycia środka przymusu i sposobu udzielenia pomocy, w wypadku zranienia człowieka lub powstania innego rodzaju zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego,
- 5) dane identyfikacyjne ustalonych świadków zdarzenia.

3. Do obowiązków organu Inspekcji Celnej, o którym mowa w ust. 1, należy:

- 1) zbadanie, czy użycie środka przymusu nastąpiło zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 2) niezwłoczne zawiadomienie prokuratora oraz wdrożenie postępowania dyscyplinarnego, w wypadku stwierdzenia, że użycie środka przymusu było niezgodne z obowiązującymi przepisami.

Rozdział 2

Rodzaje oraz szczegółowe warunki i sposoby użycia środków przymusu

§ 4. 1. Funkcjonariusze są uprawnieni do stosowania następujących rodzajów środków przymusu:

- 1) siły fizycznej stosowanej w formie chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku,

2) indywidualnych technicznych środków i urządzeń, przeznaczonych do obezwładniania i konwojowania osób, w postaci kajdanek, prowadnic i siatek obezwładniających,

3) indywidualnych chemicznych środków, przeznaczonych do obezwładniania osób, w postaci miotaczy gazu obezwładniającego,

4) technicznych środków i urządzeń, przeznaczonych do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych, w postaci kolczatek drogowych, pojazdów służbowych lub przedmiotów ustawianych jako odpowiednio oznakowane przeszkody oraz urządzeń służących do unieruchamiania kół pojazdów.

2. Wobec kobiet o widocznej ciąży, starców, osób o widocznym kalectwie oraz osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, można stosować wyłącznie siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających.

§ 5. 1. Jeżeli okoliczności faktyczne to umożliwiają, funkcjonariusz jest obowiązany, przed użyciem środka przymusu, podjąć próbę osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom przez stanowczą perswazję słowną lub demonstrację możliwości użycia środka przymusu.

2. Bezpośrednio przed użyciem środka przymusu funkcjonariusz jest obowiązany wezwać osobę nie podporządkowującą się wydanym poleceniom do zachowania zgodnego z prawem oraz uprzedzić o zamiarze użycia środka przymusu.

3. Jeżeli w ocenie funkcjonariusza zwłoka w użyciu środka przymusu groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ludzkiego albo szkodą w mieniu, należy odstąpić od podejmowania próby, o której mowa w ust. 1, oraz od czynności określonych w ust. 2.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, funkcjonariusz wzywa do zachowania się zgodnego z prawem w trakcie stosowania odpowiedniego do sytuacji środka przymusu.

§ 6. 1. Siłę fizyczną stosuje się w celu obezwładnienia osoby, odparcia czynnej napaści albo zmuszenia do wykonania polecenia wydanego przez funkcjonariusza.

2. Używając siły fizycznej, nie wolno zadawać uderzeń, chyba że funkcjonariusz działa w obronie koniecznej albo w celu odparcia zamachu na życie lub zdrowie człowieka albo na mienie.

§ 7. 1. Kajdanki można stosować wobec osób tymczasowo aresztowanych lub zatrzymanych, w celu udaremnienia ucieczki albo zapobieżenia czynnej napaści lub czynnemu oporowi. Kajdanki stosuje się także na polecenie sądu lub prokuratora.

2. Nie stosuje się kajdanek wobec osób w wieku poniżej 17 lat.

3. Kajdanki zakłada się na ręce trzymane z przodu, a osobie zachowującej się agresywnie — z tyłu.

4. Prowadnicę można stosować wobec osoby, w stosunku do której zachodzi uzasadniona obawa ucieczki.

5. Jeden z uchwytów prowadnicy funkcjonariusz zakłada na rękę osoby prowadzonej, a drugi uchwyt trzyma w ręku lub zakłada na swoją rękę.

§ 8. Kajdanki oraz prowadnicę zdejmuje się niezwłocznie po wprowadzeniu osoby, wobec której je zastosowano, do pomieszczeń służbowych Inspekcji Celnej lub Policji, do aresztu albo na przesłuchanie przez sąd lub prokuratora, chyba że sąd lub prokurator zarządzi inaczej.

§ 9. 1. Siatkę obezwładniającą stosuje się wobec osoby, która swoim zachowaniem stwarza niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia, jeżeli zastosowanie innych środków przymusu jest niemożliwe albo okazało się nieskuteczne.

2. Siatkę obezwładniającą można stosować także w pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa oraz w celu udaremnienia ucieczki osoby tymczasowo aresztowanej bądź zatrzymanej.

§ 10. 1. Ręczne miotacze gazu obezwładniającego można stosować w przypadkach odpierania czynnej napaści i pokonywania czynnego oporu oraz w celu udaremnienia ucieczki osoby tymczasowo aresztowanej lub zatrzymanej albo w pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa.

2. Przy stosowaniu ręcznych miotaczy gazu obezwładniającego należy uwzględnić właściwości tych środków, mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzkiego.

§ 11. 1. Kolczatka drogowa i inne przeszkody umożliwiające zatrzymanie pojazdu mechanicznego mogą być stosowane, jeżeli:

- 1) osoba prowadząca pojazd nie zatrzymała się pomimo odpowiedniego sygnału umundurowanego funkcjonariusza znajdującego się w pobliżu oznakowanego pojazdu służby Inspekcji Celnej,
- 2) istnieje uzasadnione podejrzenie, że w pojeździe znajdują się towary lub inne przedmioty wprowadzone do obrotu na polskim obszarze celnym, przewożone przez ten obszar lub wywożone za granicę w sposób niezgodny z prawem.

2. Kolczatki drogowej nie stosuje się do zatrzymywania pojazdów jednośladowych.

3. Zastosowanie kolczatki drogowej albo innej przeszkody umożliwiającej zatrzymanie pojazdu mechanicznego powinno nastąpić po uprzednim zawiadomieniu dyżurnego najbliższej jednostki Policji.

4. Jeżeli ze względu na okoliczności faktyczne zachodzi potrzeba natychmiastowego zatrzymania pojaz-

du mechanicznego, a uprzednie porozumienie się z Policją nie jest możliwe, przy stosowaniu środka przymusu określonego w ust. 1 należy:

- 1) wstrzymać ruch drogowy w obu kierunkach, na odległość nie mniejszą niż sto metrów od kolczatki lub innej przeszkody, przez umieszczenie na drodze w tej odległości odpowiednich znaków ostrzegawczych oraz podawanie przez umundurowanego funkcjonariusza, znajdującego się w pobliżu oznakowanego pojazdu służbowego Inspekcji Celnej, sygnału zatrzymania w sposób zrozumiały i widoczny dla osoby kierującej zatrzymanym pojazdem,
- 2) jak najszybciej powiadomić dyżurnego jednostki Policji właściwej dla miejsca użycia kolczatki albo innej przeszkody.

5. W przypadku blokowania przejazdu oznakowanym pojazdem służbowym Inspekcji Celnej można odstąpić od wstrzymania ruchu drogowego.

§ 12. 1. Urządzenia służące do unieruchamiania kół pojazdów mechanicznych, zwane dalej „blokadami”, mogą być stosowane w przypadkach, gdy:

- 1) istnieje uzasadnione podejrzenie, że w pojeździe pozostawionym mogą znajdować się towary lub inne przedmioty wprowadzone na polski obszar celny, przewożone przez ten obszar lub przeznaczone do wywozu za granicę w sposób niezgodny z prawem,
- 2) wobec osób lub towarów albo innych przedmiotów znajdujących się w pojeździe podjęto czynności kontrolne, a ze względu na okoliczności faktyczne zachodzi obawa ucieczki kontrolowanym pojazdem przed zakończeniem tych czynności.

2. Blokada powinna być założona na przednim kole pojazdu mechanicznego po stronie kierującego oraz trwale oznakowana przez umieszczenie na niej w widocznym miejscu:

- 1) nazwy organu zakładającego blokadę,
- 2) numeru ewidencyjnego blokady,
- 3) adresu, gdzie należy się zgłosić w celu jej zdjęcia.

3. Na pojeździe w widocznym miejscu umieszcza się zawiadomienie o założeniu blokady w formie informacji, której wzór stanowi załącznik do rozporządzenia.

Rozdział 3

Tryb wyposażania funkcjonariuszy w środki przymusu

§ 13. Pozwolenie na okaziciela na posiadanie ręcznego miotacza gazu obezwładniającego wydaje, na wniosek organów Inspekcji Celnej, w trybie określonym odrębnymi przepisami, właściwy miejscowo komendant wojewódzki Policji.

§ 14. Organy Inspekcji Celnej dokonują zakupów środków przymusu według zasad obowiązujących w Policji.

§ 15. W zakresie wydawania funkcjonariuszom technicznych środków przymusu, wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 2 i 4, stosuje się następujący tryb postępowania:

- 1) o wydaniu funkcjonariuszowi środka przymusu decyduje właściwy organ Inspekcji Celnej, pod warunkiem uprzedniego przeszkolenia funkcjonariusza i przeprowadzenia z wynikiem pozytywnym sprawdzenia znajomości przepisów dotyczących użycia środków przymusu oraz zasad bezpiecznego obchodzenia się z tymi środkami,
- 2) przeszkolenie oraz sprawdzenie znajomości przepisów i zasad, o których mowa w pkt 1, przeprowadza organ Inspekcji Celnej, zgodnie z programem zatwierdzonym przez Generalnego Inspektora Celnego i uzgodnionym z Komendantem Głównym Policji,
- 3) środki przymusu są wydawane funkcjonariuszom na czas określony przez organ Inspekcji Celnej, a po upływie tego czasu powinny być niezwłocznie zwrócone do miejsca przechowywania w obiektach Inspekcji Celnej, określonego w odrębnych przepisach.

§ 16. 1. Właściwy organ Inspekcji Celnej jest obowiązany niezwłocznie spowodować zwrócenie przez

funkcjonariusza środków przymusu w następujących przypadkach:

- 1) rozwiązania stosunku pracy,
 - 2) stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących zasad przechowywania środków przymusu,
 - 3) podejrzenia użycia środka przymusu w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami.
2. Zwrot środków przymusu, o którym mowa w § 15 pkt 3, nie jest wymagany w przypadkach:

- 1) wykonywania zadań służbowych wymagających przebywania, po upływie urzędowego czasu pracy, poza obiektami Inspekcji Celnej,
- 2) wydania przez organ Inspekcji Celnej stosownego zezwolenia.

§ 17. W zakresie wydawania i użytkowania środków przymusu organy Inspekcji Celnej są obowiązane prowadzić ewidencję w sposób określony przez Generalnego Inspektora Celnego.

Rozdział 4

Przepis końcowy

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Buzek*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 1998 r. (poz. 312)

WZÓR INFORMACJI O ZAŁOŻENIU BLOKADY UNIERUCHAMIAJĄCEJ KOŁA POJAZDÓW

.....
(pieczęć urzędowa organu, który założył blokadę)

.....
(miejscowość, data, godzina)

INFORMACJA

Działając na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. o Inspekcji Celnej (Dz. U. Nr 71, poz. 449), uprzejmie informuję, że w pojeździe marki, nr rej. założone zostało urządzenie blokujące koło z powodu podjęcia decyzji o przeprowadzeniu przez Inspekcję Celną kontroli w zakresie obrotu towarowego z zagranicą (obrotu towarami pochodzącymi z zagranicy).

W celu zdjęcia urządzenia należy zgłosić się do,
(nazwa urzędu Inspekcji Celnej, adres i telefon)

INFORMATION

Please be informed that the blocking device has been installed in your vehicle, make reg. No, due to the decision regarding the control of trade turnover with abroad (trade turnover with goods originating from abroad) to be carried by the Customs Inspection of the Republic of Poland.

In order to take off the device you should report to,
(name of the Customs Inspection Office, address, phone number)

INFORMATION

Wird mitgeteilt, daß an dem Fahrzeug Kennzeichen Nr. eine Radblockiervorrichtung angebracht wurde. Grundlage: Die Entscheidung der Zollinspektion im Zusammenhang mit der Kontrolle des grenzüberschreitenden Warenverkehrs.

Sie werden gebeten in dieser Angelegenheit bei vorzusprechen.
(Adresse und Telefon der Zollinspektion)

INFORMATION

J'informe, que dans le véhicule de la marque no d'immatriculation a été installé le blocage des roues, suite à la décision en matière du contrôle exercé par l'Inspection des Douanes portant sur les échanges commerciaux avec l'étranger.

Afin d'enlever le blocage veuillez vous présenter à
(nom de l'organe de l'Inspection des Douanes, adresse et téléphone)

ИНФОРМАЦИЯ

Информируем, что в транспортном средстве марки Рег. № смонтировано устройство блокирующее колесо, так как Таможенная Инспекция решила поднять контрольные процедуры по экспортно-импортном обороте (кос. товаров, которые производят из-за границы).

Для снимки блокировки надо обратиться к по адресу тел.
(название учреждения)

.....
(imię, nazwisko i podpis zakładającego
blokadę funkcjonariusza Inspekcji Celnej)